W Y T Y C Z N E

dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie opracowywania programów kształcenia i oceny realizacji efektów kształcenia

Rozdział I.
Postanowienia ogólne
§ 1.

W rozumieniu niniejszych Wytycznych poniższe określenia oznaczają:

1) AJP – Akademia im. Jakuba z Paradyża z siedzibą w Gorzowie Wielkopolskim,
2) Wydział – podstawowa jednostka organizacyjna Akademii im. Jakuba z Paradyża posiadająca uprawnienie do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia,
3) Dziekan – kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej Akademii im. Jakuba z Paradyża posiadającej uprawnienie do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia.

§ 2.

Wytyczne określają:

1) procedurę tworzenia kierunku studiów i szczegółowy opis sposobu opracowywania efektów kształcenia i oceny ich realizacji,
2) zasady opracowania programów studiów oraz wykaz dokumentów i informacji stanowiących dokumentację programu studiów,
3) zasady doskonalenia programu kształcenia.

Rozdział II.
Procedura tworzenia kierunku
§ 3.

1. Inicjatywę utworzenia kierunku studiów posiada Wydział.
2. W celu uzyskania uprawnień do prowadzenia kierunku studiów Dziekan występuje z wnioskiem do Senatu AJP o utworzenie kierunku studiów, w którym:
   1) określa nazwę kierunku studiów adekwatną do zakładanych efektów kształcenia oraz poziom, profil i formę studiów,
   2) przyporządkowuje kierunek studiów do obszaru lub obszarów kształcenia oraz wskazuje dziedziny nauki i dyscypliny naukowe lub dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku, w tym dyscyplinę wiodącą.
   3) wskazuje związek kierunku studiów z misją AJP i strategią jej rozwoju,
   4) przedstawia analizę zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy,
   5) określa liczbę godzin zajęć dydaktycznych konieczną do realizacji efektów kształcenia na studiach stacjonarnych.

3. Do wniosku Dziekan dołącza opis efektów kształcenia dla kierunku studiów na określonym poziomie kształcenia i określonym profilu kształcenia wraz z uchwałą Rady Wydziału opiniująca projekt utworzenia kierunku.
4. Opis efektów kształcenia sporządzany jest zgodnie z wytycznymi określonymi w § 4. według wzoru określonego w załącznik nr 1.
5. Po podjęciu przez Senat AJP uchwały o utworzeniu kierunku studiów i uchwaleniu efektów kształcenia Dziekan przygotowuje wniosek o nadanie Wydziałowi uprawnień do prowadzenia kierunku studiów, w tym program studiów. Wykaz informacji i dokumentów dołączonych do wniosku, postać, tryb i format oraz sposób podpisania wniosku określone są w załączniku nr 2.
6. Program studiów opracowany zgodnie z wytycznymi określonymi w § 5 uchwala Rada Wydziału.

Rozdział III.
Wytyczne w zakresie opracowania programu kształcenia
§ 4.

1. Program kształcenia dla określonego kierunku i poziomu kształcenia oraz dla określonego profilu lub profili kształcenia obejmuje:
    1) opis zakładanych efektów kształcenia,
    2) program studiów, stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania tych efektów.
2. Zdefiniowane dla programu kształcenia efekty kształcenia, zwane dalej efektami kierunkowymi:
    1) są wyrażone w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych,
    2) uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2016 r. poz. 64 i 1010) oraz charakterystyki drugiego stopnia określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy, w tym wybrane efekty kształcenia właściwe dla obszaru lub obszarów kształcenia, do których został przyporządkowany kierunek studiów:
        a) dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
        b) dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia.
        c) dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów trzeciego stopnia.
3. Dla programu kształcenia prowadzącego do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera efekty kierunkowe muszą uwzględniać wszystkie efekty obszarowe określone dla tego typu kwalifikacji.
4. Dla programu kształcenia w specjalizacji nauczycielskiej efekty kierunkowe muszą uwzględniać efekty określone w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, odpowiednie dla danego poziomu kształcenia.
5. W przypadku planowania studiów na danym kierunku i poziomie kształcenia na obu profilach *(ogólnoakademickim i praktycznym)* efekty kierunkowe definiuje się dla każdego profilu odrębnie.
6. Proces kształcenia na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej umożliwia uzyskanie takich samych efektów kierunkowych dla obu tych form studiów.
7. Efekty kierunkowe muszą być zdefiniowane w taki sposób, aby możliwe było stwierdzenie, czy zostały one osiągnięte przez studenta i absolwenta.
8. Wydział definiując efekty kierunkowe i opracowując program kształcenia, planuje:

1) metody i formy kształcenia, które umożliwiają osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów kształcenia,
2) sposoby weryfikacji tych efektów stosując zasady dokumentowania osiągniętych efektów kształcenia określone w AJP odrębnymi przepisami.

9. Opracowując program kształcenia, należy uwzględnić, że warunkiem ukończenia studiów i uzyskania kwalifikacji potwierdzonych wydaniem dyplomu ukończenia studiów wyższych jest:
   1) uzyskanie wszystkich określonych w programie kształcenia efektów kształcenia,
   2) uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 2,
   3) odbycie przewidzianych w programie praktyk,
   4) złożenie pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego.

§ 5.

1. Opracowując program studiów Wydział określa:
   1) formę studiów,
   2) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia,
   3) moduły kształcenia *(przedmioty lub grupy przedmiotów)* wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia oraz liczby punktów ECTS,
   4) sposoby weryfikacji i oceny osiągania przez studenta zakładanych efektów kształcenia,
   5) plan studiów,
   6) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
   7) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszaru nauk humanistycznych i nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne i nauki społeczne,
   8) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla kierunków o profilu praktycznym, a w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki, oraz liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach tych praktyk.
2. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25 godzin pracy, przy czym nakład pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez AJP, zgodnie z programem studiów, oraz jego indywidualną pracę.
3. Opracowując program studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych magisterskich należy uwzględnić, że liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać za napisanie pracy dyplomowej i zaliczenie egzaminu dyplomowego wynosi nie mniej niż 10 punktów ECTS. W programie przedmiotu seminarium dyplomowe należy uwzględnić zapis, że warunkiem jego zaliczenia jest złożenie pracy dyplomowej oraz jej pozytywna weryfikacja w systemie antyplagiatowym.
4. Program studiów pierwszego stopnia uwzględnia:
   1) zajęcia z bezpieczeństwa i higieny pracy w wymiarze 4 godzin,
   2) zajęcia z języka obcego w wymiarze 90 godzin, po 30 godzin w semestrach pierwszym, drugim i trzecim kończące się egzaminem,
   3) zajęcia z wychowania fizycznego wyłącznie na studiach stacjonarnych w wymiarze 60 godzin, po 30 godzin w semestrze pierwszym i drugim, przy czym zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS.
5. Program jednolitych studiów magisterskich uwzględnia:

1) zajęcia z bezpieczeństwa i higieny pracy w wymiarze 4 godzin,
2) zajęcia z języka obcego w wymiarze 120 godzin, po 30 godzin w semestrach pierwszym, drugim, trzecim i czwartym kończące się egzaminem,
3) zajęcia z wychowania fizycznego wyłącznie na studiach stacjonarnych w wymiarze 60 godzin, po 30 godzin w semestrze pierwszym i drugim, przy czym zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS.

6. Program studiów drugiego stopnia uwzględnia:
   1) zajęcia z bezpieczeństwa i higieny pracy w wymiarze 4 godzin,
   2) zajęcia z języka obcego w wymiarze 30 godzin w semestrze pierwszym, kończące się zaliczeniem z oceną.
7. Liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych wynosi nie więcej niż 60 % godzin na studiach stacjonarnych.
8. Program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 2.
9. Program studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednego obszaru kształcenia określa dla każdego z tych obszarów procentowy udział liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 2.
10. Program studiów dla kierunku o profilu praktycznym obejmuje moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50 % liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 2, służące zdobyciu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.
11. Program studiów dla kierunku o profilu praktycznym, z wyłączeniem studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, uwzględnia praktyki w wymiarze:
    1) 6 miesięcy na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich,
    2) 3 miesięcy na studiach drugiego stopnia.
12. Program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50 % liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 2, służące zdobyciu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.
13. Moduły kształcenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, opracowane są:
    1) dla opisania jednego przedmiotu zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3,
    2) dla opisania grupy przedmiotów zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 4.
14. Instrukcje opracowania modułu zawarte są w załączniku nr 5 i 6.
15. Wykaz dokumentów i informacji składających się na szczegółową dokumentację programu studiów określony jest w załączniku nr 7.
16. W celu sprawdzenia właściwego doboru modułów kształcenia do realizacji programu studiów i osiągnięcia efektów kształcenia stosuje się matrycę efektów kształcenia, której wzór określa załącznik nr 8.
17. Praktyka, o której mowa w ust. 1 pkt 8, opracowana jest według wzoru stanowiącego załącznik nr 9 oraz zgodnie z instrukcją stanowiącą załącznik nr 10.

Rozdział IV.
Wytyczne w zakresie doskonalenia programu kształcenia

§ 6.

1. Wydział prowadzący kierunek studiów w celu doskonalenie programu kształcenia może dokonywać w nim zmian.
2. Wydział doskonaląc program kształcenia może, w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia dokonywać zmian łącznie do 30 % ogólnej liczby zakładanych efektów kształcenia określonych przez Senat AJP aktualnych na dzień wydania przez Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia.
3. Zmiany efektów kształcenia wymagają zatwierdzenia przez Senat AJP.
4. Wydział może dokonać w programie kształcenia zmian:
    1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe,
    2) koniecznych do:
        a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
        b) dostosowania programu kształcenia do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
5. Zmiany w programach kształcenia, o których mowa w ust. 1 i 2 mogą być wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia.
6. Zmiany w programach kształcenia, o których mowa w ust. 4 mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia i są ogłaszane co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.

§ 7.

1. Podejmując działania mające na celu doskonalenie programu kształcenia, Wydział uwzględnia:
    1) wnioski z oceny osiągniętych przez studentów efektów kształcenia w trakcie całego cyklu kształcenia,
    2) wnioski z analizy zgodności efektów kierunkowych z potrzebami rynku pracy,
    3) wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów.
2. W ramach oceny realizacji efektów kształcenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1, uwzględnia się:
    1) analizę realizacji celów programu kształcenia,
    2) analizę procesu odbywania praktyk,
    3) analizę procedur dyplomowania,
    4) analizę wyników nauczania *(statystyka ocen).*
3. Procedurę doskonalenia programu kształcenia, o której mowa w § 6 ust 2 oraz dokonywania zmian w programie kształcenia, o której mowa w § 6 ust. 4 ustala Rada Wydziału.

§ 8.

W procesie opracowania i doskonalenia programów kształcenia oraz oceny realizacji efektów kształcenia uczestniczą w zakresie swoich kompetencji:

1) Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia,
2) wydziałowe zespoły ds. jakości kształcenia,
3) wydziałowe zespoły ds. programów kształcenia,
4) Zespół ds. Monitorowania Kariery Zawodowej Absolwentów.